

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1977-1978

12 JUNI 1978

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 4, § 4, van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemeen nutte en de concessies voor de bouw van de autosnelwegen

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen tell algemeen nutte en de concessies voor de bouw van de autosnelwegen

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE OPENBARE WERKEN el.
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER KELCHTERMANS

DAMES EN HEREN,

Arikel 4, § 4, van de wet van 26 juli 1962 heeft betrekking op de berekening van de onreigingsvergoeding.

Krachtens dit artikel wordt als waarde van de te onreigenen goederen in aanmerking genomen die welke geldt bij het

(*) Sarnenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Bode.

A. — Leden: de heren Bode, Coppieters, Desutrer, Jérôme, Kelchtermans, Pierer, Srnets, Vankeirsbilck, Namhy. — Bob Cools, Hubin, Mangelschots, Nyfels, Scokaert, Tibbaut, Van der Bies. — Albert Claes, Hulet, Louis Olivier, Porna. — De Beul, Somers. — Helguers.

B. — Plaatsvervangers : de heren De MLYN Hansenne, Marchal, Vall Rompaey, Verroken. — Baudson, Biegnot, Boeyhens, Gondry. — Kubla, Sprockelaars. — Babylon. — Nals.

Zie:

389 (1977-1978): N° .

— N° 2: Onwerp gewijzigd door de Senaat.

247 (1977-1978) :

— N° 1: Wetsvoorstel..

Chambre des Représentants

SESSION 1977-1978

12 JUIN 1978

PROJET DE LOI

modifiant l'article 4, § 4, de la loi du 26 juillet 1962 relative aux expropriations pour cause d'utilité publique et aux concessions en vue de la construction des autoroutes

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 26 juillet 1962 relative aux expropriations pour cause d'utilité publique et aux concessions en vue de la construction des autoroutes

RAPPORT

FAIT
AU NOM DE LA COMMISSION
DES TRAVAUX PUBLICS (1),
PAR M. KELCHTERMANS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 4, § 4, de la loi du 26 juillet 1962 concerne le calcul de l'indemnité d'expropriation.

Conformément à cer article, la valeur des biens à exproprier doit être prise en considération au moment de l'expiration

(*) Composition de la Commission:

Président: M. Bode.

A. — Membres: MM. Bode, Coppieters, Desutrer, Jérôme, Kelchtermans, Pierer, Smets, Vankeirsbilck, Namhy. — Bob Cools, Hubin, Mangelschots, Nyfels, Scokaert, Tibbaut, Van der Bies. — Albert Claes, Hulet, Louis Olivier, Porna. — De Beul, Somers. — Helguers.

B. — Suppléants: MM. De MLYN Hansenne, Marchal, Van Rompaey, Yerroken. — Baudson, Biegnot, Boeyhens, Gondry. — Kubla, Sprockelaars. — Babylon. — Nols.

Voir:

389 (1977-1978): N° 1.

— N° 2: Projet amendé par le Sénat.

247 (1977-1978) :

— N° 1: Proposition de loi.

H. — 601.

versrijken van de termijn van een maand gedurende welke het koninklijk besluit houdende goedkeuring van de perceelsgewijze plannen en de afschriften van die plannen ter beschikking van het publiek worden gesteld (artikel 8 van de wet van 12 juli 1956). De waarde wordt aldus *ne varietur* bepaald.

Hetzelfde artikel bepaalt evenwel ook dat het tijdstip van de inaanmerkingneming van de waarde niet meer dan vijf jaar aan het verzoek om onteigening mag voorafgaan.

Deze laatste bepaling waarborgt evenwel niet steeds een « billijke » vergoeding (cf. artikel 11 van de Grondwet).

Terecht wees de Raad van State er in 1962 op, dat zij niet toelaat rekening te houden met een natuurlijke waardevermeerdering van het perceel, die is ingetreden na het verstrijken van de termijn van een maand bepaald bij artikel 8 van de wet van 12 juli 1956.

Een voorbeeld van natuurlijke waardevermeerdering is het groeien van op een terrein staande bomen (zie *Stuk Senaat n° 277* van 1961-1962, blz. 15 en 16).

Wellicht heeft de wetgever in 1962 nooit gedacht aan waardeschommelingen (inflatie) die voortvloeien uit een veranderde economische toestand. In de huidige economische toestand is het onverantwoord dat bij het bepalen van de waarde van het onteigende perceel geen rekening wordt gehouden met de inflatie.

Het onderhavige wetsontwerp strekt ertoe in artikel 4 van de wet van 26 juli 1962, § 4 te vervangen door de tekst die destijds reeds door de Raad van State in zijn advies werd voorgesteld. Deze tekst zal roclaren bij de vaststelling van de ontcigingsvergoeding rekening te houden zowel met een natuurlijke waardevermeerdering als met de waardeschommelingen die voortvloeien uit de veranderde economische toestand, wanneer tussen het koninklijk besluit en de onteigening enige jaren verstrijken.

De Senaat heeft uiteindelijk geoordeeld dat aan de gewijzigde § 4 geen terugwerkende kracht dient te worden verleend.

Artikel 2 van het wetsvoorstel, zoals het door de Kamer destijds werd aangenomen (ontwerp overgezonden aan de Senaat: *Stuk Senaat n° 1039/1* van 1976-1977), luidde als volgt :

« Deze wet treedt in werking op 1 januari 1976. »

Eerst stelde de Senaatscommissie voor de Openbare Werken voor om de datum van 1 januari 1976 te vervangen door 1 januari 1978 (verslag van Senator Claeys: *Stuk Senaat n° 299/2* van 1977-1978, blz. 6). Nadien stelde zij, op aanbeveling van de Regering, voor artikel 2 weg te laten (aanvullend verslag van de heer Claeys: *Stuk Senaat n° 299/4* van 1977-1978, blz. 2).

Lv.rn. deze schrapping lezen wij het volgende in dat aanvullend verslag (blz. 2) :

« De tekst van artikel 1, die een compromis is, is voor de Regering aanvaardbaar. »

» Mede ten gevolge van concessies die hij (de Minister van Openbare Werken) met zijn collega van Financiën heeft gehad, acht hij het evenwel noodzakelijk artikel 2 te doen vervallen,

.. Doordat her ontwerp voorziet in terugwerking tot 1 januari 1978, zouden de onteigeningsprocedures afgesloten tussen 1 januari 1978 en het tijdstip waarop de wet wordt aangenomen, moeren worden heropend. »

» Het is niet wenselijk dat een wet eerder afgesloten authentieke overeenkomsten en vonnissen die in kracht van gewijsde zijn gegaan, op die manier opnieuw in her geding zou brengen. »

du délai d'un mois pendant lequel les plans parcellaires et les copies de ces plans sont tenus à la disposition du public (article 8 de la loi du 12 juillet 1956). La valeur est donc fixée *ne varietur*.

Le même article prévoit toutefois aussi que le moment de la prise en considération ne peut précéder de plus de cinq années le jour de la requête en expropriation.

Cette dernière disposition ne garantit pas toujours une « juste » indemnité (cf. article 11 de la Constitution).

Le Conseil d'Etat a souligné à juste titre en 1962 qu'elle n'admet pas que soit prise en considération une plus-value naturelle de la parcelle, qui est survenue après l'expiration du délai d'un mois prévu par l'article 8 de la loi du 12 juillet 1956.

Un exemple de plus-value naturelle est la croissance des arbres plantés sur un terrain (*Doc. Sénat n° 277*, 1961-1962, pp. 15 et 16).

Sans doute le législateur de 1962 n'a-t-il jamais songé aux fluctuations de valeur (inflation) consécutives aux changements de la situation économique. Dans la situation économique actuelle, il serait justifiable de ne pas tenir compte de cette inflation lors de la fixation de la valeur de la parcelle expropriée.

Le présent projet de loi tend à remplacer, à l'article 4 de la loi du 26 juillet 1962, le § 4 par le texte que le Conseil d'Etat avait déjà proposé à l'époque dans l'avis qu'il avait émis à ce propos. Ce texte permettra, pour la fixation de l'indemnité d'expropriation, qu'il soit tenu compte tant de la plus-value naturelle que des fluctuations de valeur découlant du changement de la situation économique au cas où plusieurs années se seraient écoulées entre l'entrée en vigueur de l'arrêté royal et le moment de l'expropriation.

Le Sénat a estimé, en définitive, qu'il n'y avait pas lieu d'assortir le § 4 de l'effet rétroactif.

L'article 2 de la proposition de loi, telle qu'elle avait été adoptée en son temps par la Chambre (projet transmis au Sénat: *Doc. Sénat n° 1039/1* de 1976-1977), était libellé comme suit:

« La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 1976. »

La Commission des Travaux publics du Sénat avait d'abord proposé de remplacer la date du 1er janvier 1976 par celle du 1er juillet 1978 (rapport du Sénateur Claeys: *Doc. Sénat n° 299/2* de 1977-1978, p. 6). Par la suite, elle avait proposé, sur recommandation du Gouvernement, de supprimer l'article 2 (rapport complémentaire de M. Claeys: *Doc. Sénat n° 299/4* de 1977-1978, p. 2).

A sujet de cette suppression, on peut lire ce qui suit dans ce rapport complémentaire (p. 2) :

« Le texte de l'article 1, qui est un compromis, est acceptable pour le Gouvernement. »

» A la suite notamment de contacts qu'il a eus avec son collègue des Finances, le Ministre estime toutefois qu'il est nécessaire de supprimer l'article 2.

) La rétroactivité envisagée dans le projet obligera à rouvrir des procédures d'expropriation qui se sont terminées entre le 1er janvier 1978 et le moment de l'adoption de la loi.

» Il n'est pas souhaitable qu'une loi remette ainsi en cause des conventions authentiques antérieures et des jugements coulés en force de chose jugée. »

De Minister van Openbare Werken heeft er in de Karner-commissie ook nog op gewezen dat de terugwerkende kracht van de gewijzigde § 4 wellicht *de facto* discriminerende gevolgen zou hebben. Voornamelijk de goeden zouden zich zijsns inziens beroepen op de terugwerkende kracht, met het oog op de herziening van onteigeningsvergoedingen.

Tenslotte werd er bij de Minister nog op aangedrongen dat de wet zo spoedig mogelijk in het *Belgisch Staatsblad* zou worden bekendgemaakt.

Het ontwerp werd ongewijzigd aangenomen met eenparigheid van stemmen. Dientengevolge vervalt het wetsvoorstel van de heer Remaule, dat ertoe strekt in artikel 4, § 4, van de wet van 26 juli 1962 de woorden «vijf [aar]» te vervangen door de woorden «één jaar».

De Verslaggever,

L. KELCHTERMANS.

De Voorzitter,

M. BODE.

A la Commission de la Chambre, le Ministre des Travaux publics a signalé encore que l'effet rétroactif du § 4 amendé aurait probablement *de facto* des effets discriminatoires. Ce seraient, à son avis, principalement les mieux nantis qui invoqueraient l'effet rétroactif en vue d'une révision des indemnités d'expropriation.

Enfin, des membres ont insisté auprès du Ministre pour que la loi soit publiée au *Moniteur belge* dans les meilleurs délais.

Le projet a été adopté à l'unanimité et sans modification. En conséquence, la proposition de loi de M. Remaule tendant à remplacer, à l'article 4, § 4, de la loi du 26 juillet 1962, les mots «de cinq années» par les mots «d'une année» devient sans objet.

Le Rapporteur,

L. KELCHTERMANS.

Le Président,

M. BODE.